

Ny blomst

-Nyheter fra NMS Etiopia-

አዲስ አበባ

Addis Abeba, nr. 3-2016

Bører som er vanskelige å bære

Les også:

Bibelen på gumuz - det er på tide! S. 3

Kamp mot skadelige tradisjoner og vold mot kvinner, S. 9

Musikkutveksling til Madagaskar, S. 12

Ve dere lovkyndige også! Dere gir folk bører som er vanskelige å bære, men selv rører dere dem ikke med en finger.
(Lukas 11, 46)

"Ve dere lovkyndige også!

Dere gir folk bører som er vanskelige å bære, men selv rører dere dem ikke med en finger. (Lukas 11, 46)

Iflg. internasjonale kilder ble over 100 mennesker drept i sammenstøt mellom demonstranter og politiet i Etiopia helga 5.—7. august 2016. Mange er forsvunnet. Brutaliteten er ufatte- lig, redselen sprer seg.

Siden jul i fjor har protestene mot regjeringen blusset opp med jevne mellomrom. Demon- stranter ødelegger eiendommer til personer og organisasjoner som har tilknytning til re- gjeringen. Biler brennes, veier blokkeres. Re- gjeringen mistenkes for å drepe politiske fan- ger i fengslene uten rettsak. Branner blir på- satt, folk dør. Barn drepes i gatene. Ryktene blomstrer, angsten gror. En kollega forteller:

- De slår og slår. Bryter seg inn i hus, når folk sitter ved maten. Kvinner blir slått. Menn for- svinner. Hvis de i det hele tatt kommer tilba- ke, er de fullstendig ødelagt; enten er de gale eller de bare dør. De kontrollerer alt. Når de vil ha jord for investeringer, tar de den bare. De som bodde der før lever nå på gata.

Det som gjør folk sinte er at en forholdsvis liten befolkningsgruppe, Tigray, bare ca. 6 % av befolkningen, ser ut til å kontrollere det meste innen økonomi, politikk og militæret. Andre grupper føler seg utestengt, diskrimi- nert. Selv bankene, sies det, har ulik utlåns- praksis alt etter hvilken gruppe du tilhører.

Etiopia presenterer seg gjerne som Afrikas lokomotiv: Dammen ved Blå Nilen kommer til å revolusjonere energimarkedet i Øst Afrika; overflod av "grønn strøm" skal føre til in- dustrialisering i stor stil. Det bygges tusensvis av kilometer med motorveier og jernbaner. Landet er populært blant utenlandske inves-

torer.

Historien viser at det ikke skjer varig vekst under et system hvor en liten gruppe får alle fordeler og suger rikdommen ut landet. Enda fungerer det i Etiopia, og regjeringen er for- bløffende effektiv - samtidig som stadig flere spår en snarlig borgerkrig. Om samfunnet et- ter revolusjon og krig ville være mer humant og rettferdig, er tvilsomt. Syria er et skrekke- eksempel. Eller Irak. Eller Libya. You name it.

Enda har konflikten ikke noen religiøs under- tone. Muslimene i Etiopia er tradisjonelt fre- delige og har hittil ikke tatt stilling i striden mellom sunnitter og sjitter. Det kan raskt bli annerledes. Oppskriften og pengene kommer utenfra. Radikaliseringen kommer innenfra, når avmakten vokser. Den vokser!

Hvor er de protestantiske kirkene i dette? Regjeringen har som del av "balance of po- wer" vært positiv til kirkene og garantert full religionsfrihet, og kirkene er forsiktige med å kritisere regjeringens brutalitet. Det vises til at regjeringen beskytter kristendommen og holder muslimene i sjakk. Av og til virker det som om kirkene er mest oppatt av sine egne lover og regler, og lukker øynene for alt som ikke passer inn i bildet.

Og vi? NMS er ikke noen politisk organisasjon. Men vi bør være der hvor mennesker lider, hvor barn blir fratatt sin fremtid, hvor det øves vold mot kvinner, hvor menn forsvinner og aldri kommer tilbake. Vi bør være der hvor Jesus er, hvor kirker er forfulgt og hvor millio- ner av mennesker tvinges på flukt. Det finnes tider og steder hvor kjærlighet er viktigere enn lover og regler. Den barmhjertige samari- tan spurte ikke etter den rette troen til den som lå på gata. Vi kan ikke lukke øynene for hva som skjer rundt oss bare fordi det ikke passer inn i avtaleverket. Og vi skal ikke legge stein til byrden og *gi folk bører som er vanske-*

NMS team:

Klaus-Christian Küspert
kck@nms.no

Sonja Küspert
sak@nms.no

Marit Breen
mbr@nms.no

Sophie Küspert-
Rakotondrainy
skr@nms.no

Mparany Rakotondrainy
mpr@nms.no

Ny Blomst red. adressen
nmsethio@gmail.com

Postadresse:

Norwegian Mission Society
P.O.Box 5552

Addis Ababa, Ethiopia
Besøksadresse:

Norwegian Mission Society
Kebele 09/10, Kasanchis,
Addis Ababa, Ethiopia

Lovsang på fullt volum

Tekst: Sophie Küspert-Rakotondrainy, skr@nms.no; foto: Mparany Rakotondrainy, mpr@nms.no

FAKTA

Prosjektnummer:

520 304

Prosjektnavn:

Gi evangeliet videre i Blånildalen

Prosjekter Inkluderer:

- 520 394 Abay Valley Synod Congregation Development
- 520 402 Disciple Training

Prosjektperiode:

2016-2018

Prosjektansvarlig:

Obsa Raga

Rådgiver:

Mparany Rakotondrainy
(vikar)

Hovedmål:

Evangelisering og kirkebygging i sårbare områder i Blånildalen og Metekel med hovedfokus på gumuz og andre marginaliserte grupper.

Snart, snart kommer det en salmebok på gumuz!

Dette er begynnelsen til noe stort! Alt har gått veldig fort. For kun ett år siden trodde de fleste av oss at man helst ikke skulle synge på gumuz i kirka.

Dette sier Taye fra Sedal. Det er første gang han er med på en workshop ved ungdomssenteret i Kamashi. I tre dager har vi jobbet med å skrive ned nye salmer på gumuz sunget på tradisjonelle gumuz melodier. Vi har også skrevet ned gamle og nye historier og bibelfortellinger, og har laget bilder til historiene.

Sophie i diskusjon med gumuz lærere og prosjektmedarbeidere om rettskrivningsregler for gumuz. Det skaper et enormt engasjement og stor glede å se morsmålet på trykk!

Denne workshopen er en del av et større gumuz bibel- og liturgi oversettelsesprosjekt. I løpet av de neste årene håper vi at gumuz menighetene i «dalen» vil få både Det Nye Testamentet, hele Mekane Yesus liturgien og et hefte med nye salmer skrevet på gjeldene ortografi - dvs. med latinske bokstaver!

Gruppen på 15 gumuz ønsker nok mest å synge! De er stolte av det de har laget og vil gjerne ta opp alle sangene så de kan spille dem for de andre i menighetene. Girma har med seg et strengeinstrument som han akkompagnerer sangene med. I 3 dager er det lovsang på fullt volum inne på Kamashi ungdomssenter!

Girma akkompagnerer sangene på et hjemmelaget strengeinstrument, og det synges av full hals! Selv om det er bare menn på bildet, var det noen svært aktive jenter med i Kamashi, bl.a. Mari-tu som noen av dere kjenner fra siste GF i Oslo.

Bibelen på gumuz - det er på tide!

Tekst og foto: Klaus-Christian Küspert, kck@nms.no; foto: Sophie Küspert-Rakotondrainy, skr@nms.no

Den offisielle lanseringen av det nye testamente på gumuz [våren 2004] var en virkelig stor sak og folk var veldig stolte. Det var spesielt viktig for gumuz menighetene på landet. Alle kirkene der bruker fortsatt Det Nye Testamente fra 2003. Oversettelsen spilte en avgjørende rolle for misjonsarbeidet mot gumuz folket. Den var også viktig for en felles gumuz identitet. Uten dette ville vi ikke være der vi er nå!

Det sier Rev. Abera Negeri, gumuz prest og visepresident i vestsynoden. Og han vet hva han snakker om: Det var Rev. Abera som holdt hovedtalen i 2004 da det nye testamentet ble lansert under en stor seremoni med gjester fra mange land og presidenten for Mekane Yesus til stedet i Agalo i Blånildalen.

Forventningene var store den gangen. Først skulle det nye testamentet komme, så hele Bibelen! Et stort bidrag til at gumuz språket skulle få gjennomslag både muntlig og skriftlig i kirke og samfunn.

Dessverre ble det helt annerledes. Bibelen fra 2003 er skrevet på saba fidel, den særegne etiopiske skriften. Samme år som NT på gumuz kom ut, bestemte regjeringen at gumuz skulle skrives med latinske bokstaver. Dermed kunne boka ikke brukes som "lesebok" for den unge generasjonen. Det som er verre: De siste 10 årene har gumuz blitt mer og mer marginalisert som kirkespråk, interessen for gumuz misjonen ble mindre etter at de norske misjonærene hadde forlatt området, og de mange petisjonene om oversettelse av hele bibelen til gumuz forsvant ubesvart i dybden av noen kirkelige skuffer.

Ijigu Dirkassa er i dag morsmålslærer i gumuz. For mer enn 20 år siden var han en av to medarbeidere for Henning Uzar fra Hermannsburg som ledet oversettelsen av NT til gumuz. Ijigu understreker gang på gang hvor glad han er at oversettelsesarbeidet endelig fortsetter! For han er det et svar på mange år med intense bønner!

Dette blir annerledes nå! I et samarbeidsprosjekt mellom NMS, SIL og Bibelselskapet skal vi først translitterere det Nye Testamente, dvs. revidere oversettelsen og skrive det med dages offisielle ortografi med latinske bokstaver. Når det er gjort, håper vi å fortsette med oversettelsen av det gamle testamente.

Det mangler ikke ildsjeler for dette arbeidet. Ijigu Dirkassa var medarbeider av Henning Uzar, misjonsprest for tyske Hermannsburg misjonen, som ledet oversettelsesarbeidet på 90 tallet. Nå er Ijigu gumuz morsmålslærer og villig til å gi opp skolejobben for å arbeide med bibeloversettelsen.

For meg er det en drøm som skal bli sannhet, noe som vi ha bedt for i alle år: Hele Bibelen på gumuz. Det vil jeg jobbe for, det er mitt kall!

Enkelt blir dette imidlertid ikke! NMS har ikke garantert midler for mer enn revidering av det nye testamente, samarbeidet mellom EECMY og Bibelselskapet er vanskelig, det er foreløpig ingen fagfolk som følger opp oversettelsesarbeidet og hvor vi får pengene fra for å få Bibelen trykket, er langt fra avklart.

Likevel. Dette bør være høyeste prioritet for NMS - både i bønn- og innsamlingsarbeidet. NMS ble kalt til gumuz folket for mer enn 45 år siden. Da er et jamm på tide at det kommer en bibel på gumuz!

Veien blir til... Mao Komo Translation Principles Workshop

Tekst og foto: Klaus-Christian Küspert, kck@nms.no

FAKTA

Prosjektnummer:

520 305

Prosjektnavn:

Gi evangeliet videre i Begi

Prosjektperiode:

2014– 2016

Prosjekter Inkludert:

- Mao Komo Evangelism
- Mao Komo Language Development

Prosjektansvarlig:

Qes Elias Shiferaw

Prosjekttrådgiver

Klaus-Christian Küspert

Hovedmål:

Evangelisering og utdanning i Begi Gidami Synod med hovedvekt på kvinner og marginaliserte grupper; språkarbeid blant mao og komo folket

"Et sted må man begynne - og veien blir til mens man går... " - kanskje litt billige og slitte uttalelser. Men det er akkurat det vi gjorde da vi sammen med SIL kalte til "translation principles workshop" for mao og komo språkene i Addis Abeba 22.8. – 2.9.2016.

7 unge menn (dessverre ikke en eneste jente!) og 3 ulike språk: For første gang har vi klart å samle personer med en viss utdanning (minimum 8. klasse) fra 3 av de 6 mao og komo språkgruppene, som var interesserte i å lære hvordan man oversetter - og spesielt hvordan man oversetter religiøse tekster. Målet er klart - om enn langt, langt framme i tiden: Bibelen på morsmålet. For noen vil veien bli lengre enn for andre: Noen av språkene - som seze og hozo - har ennå ikke noen felles ortografi, andre, som komo og gwama, er allerede standardisert, men her er det ingen kristne menigheter som vil kunne ta imot bibelen. Halvparten av deltakerne på kurset er muslimer - helt klart en utfordring, men også en enestående mulighet for å vinne muslimer for evangeliseringsarbeidet.

Vi er ikke motløse. Tvert imot. Vi prøver oss fram og stoler på Guds ledelse. Å se gleden bland de 7 studentene er smittende. Det som er felles for alle er at de ønsker å gjøre noe for sine respektive folkegrupper, at de er grepet av en "kulturell vekelse". Hva bedre kunne skje om det også ble en åndelig vekelse! Vi fortsetter på veien!

Sju deltakere og en lærer = 4 ulike språk: Gwama, Seze Hozo/Shuluyo og Konso, som er morsmålet til Gallo Aylate som leder workshopen. Bakerst f.v.: Dawit Mustafa, Milki Kadiro, Bekama Jirenya, She-din Mamuda. Fremme f.v.: Mr. Gallo (lærer, SIL), Asadik Habte, Hika Dinbasha og Hussein Dota.

Hva i verden skal vi gjøre med en kvinne som har mastergrad?

Tekst og foto: Klaus-Christian Küspert, kck@nms.no

Mekane Yesus er den eneste kirka i Etiopia som ordinerer kvinner. Enn så lenge. Det går treigt med å rekruttere kvinnelige prester, og det er ikke én kvinne i ledende posisjon, bortsett fra Rev. Tseganesh som er - nettopp - leder for kvinne-departementet. Vi gjør vårt beste for å endre på dette!

Lutheran Church Missouri Synod (LCMS) er sterkt engasjert i Mekane Yesus, spesielt når det gjelder teologisk utdanning. Presteutdanningen ved MY domineres av professorer fra USA, og det deles ut rikelig med stipend for høyere utdanning. Ved studiestart i september i år var det hele 30 stipend for master i teologi, og kandidatene ble omhyggelig plukket ut: Deres teologiske ståsted må være i samsvar med LCMS sine prinsipper - og de må være menn! Alle sammen!

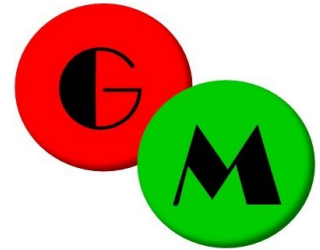
Sammen med Rev. Tseganesh prøver vi å balansere dette ved å gi stipend til kvinnelige teologer - bare til kvinner! Samarbeidet med kvinne departementet om rekrutteringen av kandidatene er tett og godt, og vi har laget en klar strategi: Vi ønsker først og fremst å støtte kvinner som kan bli fremtidige kirkeledere; i tillegg støtter vi jenter fra minoritetsgruppe for grunnutdanning i teologi.

Lett er det ikke! Foreløpig er det kun to kvinner - Rev. Worknesh fra Begi og Rev. Elizabeth fra Boji - som har begynt på masterutdannelsen. Det er ikke slik at det ikke finnes dyktige kvinner i Etiopia, men flere synodeledere ga klar beskjed om at de "ikke har behov" for høyt utdannede kvinner, og at de anser dette for bortkastet. "Kvinnestillingene" i synoden er opptatt alle sammen - og hva i all verden skal en gjøre med en dame som har mastergrad i teologi? I verste fall kunne hun finne på å utfordre mennene og søke på en lederstilling i kirken ...

Samarbeidet med lederen av kvinne departementet ved hovedkontoret i Addis Abeba, Rev. Tseganesh, om stipendprosjektet for kvinnelige teologer er tett og godt.

FAKTA

Prosjektnummer:

520 398

Prosjektnavn:

Scholarship for Female Theologians

Prosjektperiode:

2016-2018

Prosjektansvarlig:

Rev. Tseganesh Ayele

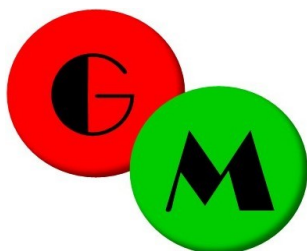
Rådgiver:

Klaus-Christian Küspert (vikar)

Hovedmål:

Å styrke kvinnenens posisjon i kirka ved å gi øremerkede stipender til teologisk utdanning.

FAKTA

Prosjektnummer:

620 514

Prosjektnavn:

**Green Livelihood Program
in Western Ethiopia
(Green LiP)**

Prosjektperiode:

2014-2017

Programkoordinator:

Kenesa Michael

Rådgiver:

**Sophie Küspert-
Rakotondrainy**

Hovedmål:

Å øke matvaresikkerheten på landsbygda og styrke de marginaliserte folkegruppene i lavlandet

Annen informasjon:

**Programmet består av 6
prosjektområder: Boji,
Gimbi, Agalo, Metekel,
Mao Komo Special Woreda og Begi/Kondala**

Jeli Arbab og kona Zeytuna Dinza tilhører folkegruppen mao og var de eneste bøndene i landsbyen Shera Kama som fikk hjelp av det integrerte landsbyutviklingsprosjektet i Begi som faset ut i 2013. Likevel har hele landsbyen blitt forandret. Vi besøkte Jeli og Zeytuna tre år etterpå.

Prosjektet lærte oss å spare. Det har vi fortsatt med, og nå har vi 20 000 birr [7 500 kr] i banken. Det er mye penger! Tidligere har vi aldri hatt mer enn 100 birr på hånden.

Disse sparepengene er det som er igjen etter at Jeli investerte i et nytt hus med bølgeblikktak. Da prosjektet faset ut hadde ikke en eneste familie i landsbyen hus med bølgeblikktak. I dag har alle de mer enn 40 familiene i Shera Kama bølgeblikktak. Dette er mye mer hygienisk enn gresstak og dessuten nesten vedlikeholdsfritt.

Prosjektet lærte oss hvordan man kan fete opp dyr for salg. Vi begynte med tre kyr, men nå har vi klart å få oss seks okser i tillegg til fire melkekyr!

Prosjektet lærte oss hvordan man kan fete opp dyr for salg. Vi begynte med tre kyr, men nå har vi klart å få oss seks okser i tillegg til fire melkekyr!

Jeli og kona begynte som dagarbeidere for andre bønder siden de hadde veldig lite egen jord. De hadde alltid for lite mat for den store familien som består av foreldre, 5 barn, bestemor, tanter og onkler. Ved å selge grønnsaker klarte Jeli å få nok penger til å leie ½ hektar jord for å plante mer. Nå håper han å få kjøpt et par hektar jord for å bygge et større hus og plante mer grønnsaker for salg og eget bruk.

Da prosjektet jobbet i Shera Kama var huset til Jeli og Zeytuna for lavt for å bruke en energisparende ovn, som bør stå på et bord. Nå har de et nytt hus med plass til denne typen ovn, og Zeytuna har hørt at Green LiP, som jobber i andre landsbyer, holder kurs i hvordan man lager disse ovnene. Hun har nå tenkt å delta på et kurs for å bygge sin egen energisparende ovn til kjøkkenet.

Bøndene i Shera Kama møtes regelmessig for å diskutere felles problemer. Dette ble initiert av prosjektet og fortsetter frem til i dag. Nå planlegger de å investere i en mølle for landsbyen slik at de kan male kornet sitt selv. Dessuten har de andre bøndene lært av Jeli gjennom disse møtene. Alle har bygget sine egne toaletter og vasker hendene sine, og de har også begynt med å fete opp kyrne. Også grønnsakssortimentet har blitt utvidet betydelig gjennom Jelis innflytelse.

Zeytuna er bare 25 år gammel og har allerede 5 barn. I kulturen deres betyr det at hun kan ha mange flere barn før hun blir gammel, men hun har bestemt seg for at 5 er nok.

Til slutt ble vi enige om at det er best dersom jeg er hans eneste kone og vi fokuserer på å gi våre fem barn god skolegang i stedet for å få flere munnar å mette.

I tre år nå har jeg gått på prevensjon, og det kommer jeg til å fortsette med. I begynnelsen var mannen min ikke så glad for det, men han sa ja etter hvert. Dessuten satte jeg ned foten da han ville gifte seg med en annen kvinne i tillegg. Til slutt ble vi enige om at det er best dersom jeg er hans eneste kone og vi fokuserer på å gi våre fem barn god skolegang i stedet for å få flere munnar å mette.

Dette er veldig modig av en kvinne! De andre familiene syntes først at det var ganske uhørt av Zeytuna, men de ser at familien til Jeli og Zeytuna har det mye bedre nå. De er et godt vitne om utvikling i Shera Kama, og viser at utviklingen vi initierer gjennom prosjektene er bærekraftig!

Jeli og Zeytuna (2 og 3 f.h.) med hele familien foran huset med bølgeblikktak og med en av melkekyrne.

Hjelper gravide kvinner

Tekst og foto: Sonja Küspert, sak@nms.no

I vår ble 10 nye kvinneambassadører opplært. Ni av dem er medlemmer av Mekane Yesus kirken, ei er fra den Ortodokse kirken. Fem er fra Kamashi og fem fra Agalo Meti distriktet. Dinke Kebede er ei av dem.

Dinke, 40 år gammel, kommer fra Agalo Meti distriktet og bor svært avsideliggendes: 46 km fra landsbyen Agalo Meti og 17 km til nærmeste helsesenter. Hun giftet seg da hun var 16 år gammel og fikk første barnet året etter. Innen 14 år ble hun gravid 7 ganger og fødte alle barn hjemme. Sjuende fødselen var dessverre annerledes enn de seks første, hvor alt hadde gått uten komplikasjoner. Fødselen varte i tre dager, barnet var dødfødt und Dinke hadde en fistelskade. Hun flyttet tilbake i nærheten av foreldrene sine, men levde livet alene og utstøtt i tre år. Mannen giftet seg på nytt.

Gjennom det tidligere NMS fistula prosjektet fikk hun hjelp, ble kjørt til Addis Abeba til spesialiskehuset og ble frisk igjen. Hun flyttet tilbake til mannen sin og lever nå sammen med de tre barna hennes som fremdeles er i livet.

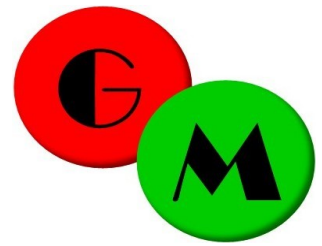

Det var lett å vinne Dinke som kvinneambassadør for Safe Motherhood prosjektet. Hun vil forhindre at andre kvinner må oppleve den samme skjebnen som henne. Hun oppsøker alle gravide kvinner i nærmiljøet, underviser dem i elementære ting som ernæring, amming osv. og oppfordrer dem til å gå til svangerskapskontroll og å føde ved helsesenteret. Dette er ikke lett; ifølge gumuz tradisjonen skal man føde alene i det fri. I tillegg tar det tre timer å gå til helsesenteret. Men Dinke står på og gir seg ikke.

Som alle kvinneambassadører blir hun ikke lønnet for arbeidet sitt, men har fått en engangsstønad for å starte sin inntektsbringende virksomhet. Slik er prosjektet bærekraftig. Dinke kjøpte seg ei ku og holder høns.

I høst blir 10 nye ambassadører opplært. Denne gangen prøver vi å få så mange som mulig fra Sedal – tidligere Sirba Abaya – og Yaso. Dermed vil prosjektet ha ambassadørkvinner over nesten hele prosjektområde—Kamashi sonen. I Benishangul Gumuz regionalstaten.

FAKTA

Prosjektnummer:

620 466

Prosjektnavn:

**Safe Motherhood
Project**

Prosjektperiode:

2015– 2017

Prosjektkoordinator:

Desalegn Asefa

Rådgiver:

Sonja Küspert

Hovedmål:

Å forebygge fødselsrelaterte skader i Blånildalen. Mulighet for transport av kvinner med fistelskade.

Kamp mot skadelige tradisjoner og vold mot kvinner

Tekst og foto: Jeritu Berhanu, jeritub@yahoo.com; bearbeidet av: Sonja Küspert, sak@nms.no

Sammen med statlige og religiøse institusjoner kjemper WEWEP for kvinner. De har nettverksmøter hvor folk på grasrota hører om de forskjellige skadelige tradisjonene og vold mot kvinner og hvilke lover som finnes – og at lovene skal tas i bruk. Dette har allerede ført til reaksjoner, forandringer og fengsling av overgripere.

Ved hjelp av eksisterende etiopisk grunnlov og familierett kjempes det for utrydning av vold mot kvinner og at overgriperne blir straffet. Lederne fra de forskjellige institusjonene drar lasset samme, informerer grasrota om deres rettigheter og informerer om aktuelle saker i miljøet. Det er ikke så uvanlig at jenter blir skadet enten med brennende pinner eller får tilført brannskader med kokende vann eller olje. Dette skal ikke lenger aksepteres, men gjøres kjent og kjempes imot. Det har lyktes å bringe en mann for retten, og han sitter nå i fengsel.

Tradisjonene er dypt rottet og kan ikke endres over natta. Det trengs pågangsmot og utholdenhet.

Medlemmer av nettverksgruppen er landsbylederne sammen med WEWEP prosjektleder og leder fra kvinnedepartementet i kirken. De jobber sammen med retten, kvinneavdelinger, helsesentre og utdanningssektoren. De ser på de individuelle tilfellene av vold mot jenter og kvinner.

Religiøse ledere diskuterer dessuten om å ta opp tema om skadelige tradisjoner og vold mot kvinner i læreplanen i de teologiske skolene og seminarene.

Gjennom diskusjon og holdning skapende arbeid i samfunnet blir også konflikter innenfor familier oppdaget. Ei jente fortalte at mora hennes allerede hadde organisert alt for å få henne omskåret. Men da omskjæreren kom, klarte hun å rømme til naboen og fikk hjelp.

Selv om mange kjemper mot de skadelige tradisjonene og vold mot kvinner, er det fremdeles en lang vei å gå. Tradisjonene er dypt rottet og kan ikke endres over natta. Det trengs pågangsmot og utholdenhet.

FAKTA

Prosjektnummer :
720 633

Prosjektnavn :
Western Ethiopia Women Empowerment Program (WEWEP)

(Kvinnerens posisjon i kirke og samfunn)

Prosjektperiode :
2015-2017

Programleder
Jeritu Berhanu

Rådgiver:
Marit Breen

Hovedmål :
Fremme kvinners rettigheter i kirke og i samfunn

Programmet består av prosjekter i disse synodene:

Western Synod
Begi Gidami Synod
Gimbi Jorgo Synod
Birbir Dilla Synod
Abay Dabus Synod
Central Gibe Synod

Deltakere på et av nettverksmøtene. Bildet viser at både kristne—prest i rød skjorte—og muslimer—mann med et typisk muslimsk hodeplagg ved siden av—jobber sammen.

FAKTA

Prosjektnummer:

720 719

Prosjektnavn:

Abay Valley Synod Youth Network Project

Prosjektperiode:

2016-2018

Prosjektansvarlig:

Hambisa Ayana

Rådgiver:

Mparany Rakotondrainy

Hovedmål:

Styrke ungdommens muligheter og talenter gjennom kunst og idrett ,og hjelpe ungdommen ti å bygge relasjoner gjennom fellesskap og utveksling

Tre volleyball lag på vennskapsturnering i Gambela – det grønne laget fra Kamashi reiste for å møte laget fra Don Bosco katolske senter og laget fra den anglikanske kirka i Gambela. Gambela er en multietnisk regionalstat sørvest for Kamashi, rett ved grensen til Sør-Sudan.

Den 20. og 21. august var hele Kamashi volleyball laget i Gambela sammen med lederne fra ungdomssenteret. Kampene var veldig spennende og gode, og alle lagene var sterke og profesjonelle. Det ble mye neglebiting mot slutten av kampene, og selv om teamet fra Kamashi tapte én og vant én, var vi veldig fornøyde. Det viktigste var å få erfaringen. Ingen av ungdommene fra Kamashi hadde noen sinne v rt i Gambela.

Abdi Dangi er kaptein på Kamashi-laget:

Jeg lærte mange ting fra Gambela, ikke bare om volleyball, men om utdanning også siden vi fikk omvisning på den katolske yrkesskolen Don Bosco. Når det gjelder volleyball, så spilte vi veldig bra, men når vi sammenligner oss med laget fra den anglikanske kirken, er de mer profesjonelle enn oss. Det som gjorde forskjellen var at de hadde en god trener under kampen, så dette er noe vi må jobbe mer med i Kamashi. Dessuten må vi jobbe mer med laget v rt når det gjelder å tape. Noen ble sinte etter kampen, men det er viktig å ta det i en god sportsånd. Det er en lærdom for oss å tape noen ganger!

”Noen ble sinte etter kampen, men det er viktig å ta det i en god sportsånd. Det er en lærdom for oss å tape noen ganger!”

Kamashi volleylag f r kampen: Et blandet lag (gumuz/oromo/amhara) som er ivrige til å vise hva de kan og er veldig glade for muligheten de fikk med turen til Gambela.

Ebish Enjefat er frivillig ved ungdomssenteret i Kamashi:

Da jeg så Don Bosco og den anglikanske kirken i Gambela, så jeg at begge stedene er veldig rene. De gjorde det så hyggelig der. Dessuten så jeg at jenter deltar i mange ulike aktiviteter som basket, fotball og volleyball. Jentene i Gambela var ikke sjenerte, selv om de spilte sammen med gutter. Jeg tror det er veldig viktig for jenter å delta i slike aktiviteter, å være en del av samfunnet, og ikke alltid bli gjemt hjemme.

”Jeg tror det er veldig viktig for jenter å delta i slike aktiviteter, å være en del av samfunnet, og ikke alltid bli gjemt hjemme.”

Det anglikanske laget på hjemmebane. De var så begeistret for turneringen at de har planer om å ta en tur til Kamashi—velkommen!

Bulaye Tolera er nestleder til Kamashi volleyball-lag:

For meg var det en stor opplevelse å være med på turen til Gambela. Jeg lærte å være tålmodig og å lytte hva laget mitt sa. Jeg så også at unge mennesker i Gambela spiller sammen selv om de har veldig ulik bakgrunn, men at de også spesielt fremmer ungdommer fra urfolksgrupper. Vi i Kamashi må jobbe mer for å få med alle ungdommene, spesielt de som er urfolk. Sport er en måte å forene vår generasjon på uten tanke på forskjeller som etnisitet eller religion; vi bare spiller sammen som ett lag. Jeg håper vårt lag vil fortsette slik, og vil bli sterkere i fremtiden.

”Sport er en måte å forene vår generasjon på uten tanke på forskjeller som etnisitet eller religion.”

Musikkutveksling til Madagaskar

B

Tekst og foto: Mparany Rakotondrainy, mpr@nms.no; bearbejdet av: Sophie K uspert-Rakotondrainy, skr@nms.no BYGGING

FAKTA

Prosjektnummer:

720 719

Prosjektnavn:

Abay Valley Synod Youth Network Project

Prosjektperiode:

2016-2018

Prosjektansvarlig:

Hambisa Ayana

Rådgiver:

Mparany Rakotondrainy

Hovedmål:

Styrke ungdommens muligheter og talenter gjennom kunst og idrett ,og hjelpe ungdommen ti å bygge relasjoner gjennom fellesskap og utveksling

I juli var fem ungdommer fra Kamashi ungdomssenter på utveksling til Madagaskar. Det ble en suksess over all forventning, med konserter, musikk-workshop og innspilling av sanger. Vi ble tatt varmt imot av Lovasoa kultursenter på Antsirabe. Her måtte vi gassiske musikere, og sammen lagde de nye sanger som blandet gumuz og gassisk kultur.

Maritu synger og Hambisa akkompagnerer henne på trommen.

Workshopleder Toky gjorde en fantastisk jobb: alt var forbedret da gjestene kom fra Etiopia til Antsirabe. Toky var allerede med da Marit Breen grunnla koret Nor-Mal-Gospel for 15 år siden. Selv om det nå ikke lenge er nordmenn i koret, eksisterer det fremdeles og er svært aktivt.

Vi har laget en liten film om utvekslingen. Den heter *Kamashi Youth Centre on music exchange to Madagascar* og kan sees her: <https://www.youtube.com/watch?v=hHI9Qvo8A64&feature=share>

Emanesh synger så det ljomer—og jentene fra koret NORMAL gospel danser.

Gruppebildet, fra venstre i sirkelen: Hambisa Ayana, Yohanis Moge, Emanesh Wana, Obsa Raga, Sophie Küspert-Rakotondrainy, Mparany Rakotondrainy, Maritu Gindaba og Toky AR

Å være med på å bygge broer

Tekst: Mparany Rakotondrainy, mpr@nms.no; bearbejdet av: Sophie Kùsper-Rakotondrainy, skr@nms.no

FAKTA

Prosjektnummer:

720 694

Prosjektnavn:

Kamashi Capacity Building Project (KCBP)

Prosjektperiode:

2014-2016

Prosjektansvarlig:

Obsa Raga

Rådgiver:

Mparany Rakotondrainy

Hovedmål:

Kurs og trening ved Kamashi ungdomssenter med fokus på ungdom og marginaliserte grupper

To uker i juli var 100 ungdommer fra Benishangul Gumuz regionalstat og 4 ungdommer fra Norge samlet til leiren Summer Together ved Kamashi ungdomssenter. To av dem forteller:

Tomas Bue Kessel:

Jeg har vært på mange leirer før, så jeg hadde mange forventninger til hvordan en leir ville være. Selv om jeg forventet at leiren ville være annerledes, overrasket hensikten med leiren meg. I Norge har vi en tendens til å ha leirer for å kose oss sammen med venner og familie. I Kamashi derimot er det politiske landskapet helt annerledes. Etiopia er et stort land med 90 millioner mennesker og mer enn 90 etniske grupper. Formålet med Summer Together var at folk med forskjellig etnisitet skal komme sammen og ha en uke i hverandres selskap. Gumuz, mao og komo, oromo og amhara, kristen og muslimsk, alle sammen. Det er et utrolig prosjekt, og jeg er virkelig glad for at jeg fikk anledning til å være en del av det.

”Formålet med Summer Together var at folk med forskjellig etnisitet skal komme sammen og ha en uke i hverandres selskap.”

Vårt team var der som ledere. Vi lærte deltakerne engelsk, hadde opplæring i førstehjelp og hadde mange leker. Det viktigste var likevel å ha det gøy og bygge broer mellom menneskene. Ungdommene var kjempeflotte, de var engasjerte og ønsket å lære. Jeg er privilegert som har kunnet være en del av et slikt program og ønsker ungdom i Kamashi alt det beste for fremtiden!

Tomas sammen med noen av ungdommene som var samlet under Summer Together i Kamashi.

Henriette Saga:

Jeg var med fjorårets U-team, da dette var et prøveprosjekt, og jeg fikk se arbeidet til NMS og Mekane Yesus Church.

Og det var fantastisk å være tilbake på ungdomssenteret og være med på Summer Together med ungdommene i Kamashi og fra andre steder i regionen. I år hadde vi engelsk, førstehjelp, team-buildning og andre aktiviteter på undervisningsplanen vår og vi fikk se at dette ble godt mottatt. Å se hvor lite vi gjør har en større betydning for dem enn det vi kan forestille oss.

For meg betydde undervisningen i førstehjelp mest, siden alle fikk en opplæring i håndtering av skader (med klare beskjeder om at de må oppsøke lege eller sykehus for alvorlige skader). I år ble vi også satt inn i grupper for turneringene og jeg ble bedre kjent med personer jeg hadde møtt i fjor. Det er så gøy å se hvor godt vi samarbeider tross av språk- og kulturforskjeller under denne sommerleiren. Disse "forskjellene" ble veldig uviktige – det var ikke snakk om nordmann og gumuz eller oromo eller mao, ikke kristen eller muslim... Fordi vi var alle ungdommer i et fellesskap, og det vil vi fortsette å være.

...det var ikke snakk om nordmann og gumuz eller oromo eller mao, ikke kristen eller muslim... Fordi vi var alle ungdommer i et fellesskap, og det vil vi fortsette å være.

Her er det lek for harde livet—alle er med, de har det gøy sammen og nyter fellesskapet. Den beste og desidert mest morsomme måten å forebygge konflikter og motbevis fordommer på!

BE FOR...

- ... landet Etiopia med sine mange forskjellige utfordringer og konflikter at det må lykkes å finne fredelige løsninger
- ... alle som har mistet familie og venner i sammenstøtene, og som lever i daglig redsel for politiet og andre voldspersoner
- ... den etiopiske regjeringen; gi den visdom til å se at utviklingen i landet bare kan lykkes i fred og ved å inkludere hele befolkningen
- ... kirkene i Etiopia; at de tar klar stilling mot vold og undertrykkelse, og samarbeider for fred og forsoning
- ... alle kvinnene so er utsatt for vold i hjemmene og som er trakassert og diskriminert ved arbeidsplassen og i kirke og samfunn
- ... mao og komo gruppene som er marginaliserte i samfunnet; hjelp dem til å bygge selvtillit og stolthet over egen språk og kultur
- ... de unge mao og komo som har deltatt i trening for oversettere, at de en dag er med på å oversette evangeliet til morsmålet sitt
- ... Ijigu og de kristne gumuz; gi at drømmen deres og bønner om hele Bibelen på gumuz blir sannhet
- ... ungdommene i Kamashi som synger og danser til Din ære

----- Klipp ut og putt i Bibelen

Do No Harm i Kamerun

Tekst og foto: Sonja Küspert, sak@nms.no

Varme dager, lange togreiser, fargerike folk, mye latter...!

Jeg var så heldig å få sjansen til å holde et kurs i **Do No Harm** for l'Eglise Evangélique Luthérienne de Cameroun (den kamerunesiske evangelikale kirke) sammen med Dag Rune Sameien fra NMS hovedkontor i Stavanger i juni. Kurset ble holdt over tre dager i Ngaoundéré nord i landet.

Bortsett fra at vi hadde et bra kurs, så ble vi også kjent med mange nye, flotte folk. Jeg møtte en rekke sterke kvinner kledd i meget fargerike kjoler som kjørte på motorsykkle og jeg fikk smakt

på mye ny mat (frityrstekte bananer – nam!). Og så fikk jeg virkelig prøvd ut fransken min, på godt og vondt. Til slutt havnet jeg til og med på Ngaoundéré lokalradio...

Do No Harm er både nyttig og viktig i Kamerun, og deltakerne satte stor pris på den nye kunnskapen. Både generalsekretær og kirkepresident deltok aktivt og hadde mange gode innspill og spørsmål.

Etiopia siden

Tekst: Sophie Küspert-Rakotondrainy, skr@nms.no; Illustrasjonsbildet: Salvador Dali

Godt nyttår!

Godt nyttår? Kanskje litt tidlig, tenker du. Men nei. Her i Etiopia feiret vi nyttår den 11. september. Dessuten er det 2009 her nå, og ikke 2016. Hvorfor det?

I de fleste land i verden bruker vi den gregorianske kalenderen. Denne kalenderen brukte en annen måte å regne seg fram til år 0 på enn den etiopiske. Derfor er den etiopiske 7,5 år «etter» den gregorianske.

Den etiopiske kalenderen har 12 måneder med 30 dager hver. Men siden ett år har 365 dager (eller 366 dager ved skuddår), blir det 5 eller 6 dager «til overs». Disse dagene blir til en 13. måned kalt pagume. Denne måneden får man ikke lønn, men man betaler ikke husleie heller.

Etiopia reklamerer for 13 måneder med solskinn. Solskinnet kan vi jo diskutere om, men de 13 månedene er i alle fall korrekt!

Nyttårsfeiringen begynner mange uker i forveien. Gutter går fra dør til dør og synger og får drops eller penger. Litt nærmere nyttår går også jentene rundt og gjør det samme. På nyttårsdagen er familiene samlet. De spiser ofte den tradisjonelle hønsesausen «doro wet» sammen med injera (tradisjonelt surdeigsbrød) og annet kjøtt.

For oss som jobber i Etiopia kan de to ulike kalendrene by på utfordringer i hverdagen. Dagen som er 11. september 2016 hos oss er 1. meskerem 2009 i Etiopia. Så for alle kurs, møter, reiser, osv. må vi oppgi to datoer. Dessuten ligger jul, påske og andre store helligdager annerledes enn hos oss. Etiopierne feirer jul den 7. januar i vår kalender, altså to uker etter oss.

Hadde vi i NMS Etiopia tatt fri på alle norske og etiopiske helligdager (inkludert alle ortodokse og muslimske helligdager), så hadde vi nok hatt mer fri enn jobb. Så dessverre måtte vi bestemme oss for å jobbe på mange av de etiopiske helligdagene.

I tillegg til en annen kalender er også tida "forskjøvet" i Etiopia. En ny dag begynner kl. 6 om morgenen. Kl. 7 vår tid blir altså kl. 1 etiopisk tid. Kl. 12 midt på dagen er tilsvarende kl. 6 etiopisk tid. Når det er midnatt etter vår tid har dagen i Etiopia fremdeles 6 timer før den er over - ikke helt enkelt når man avtaler møter. Et møte kl. 9 kan være om formiddagen (vår tid) eller om ettermiddagen (etiopisk tid!)

"Ny blomst" er et nyhetsmagasin fra NMS Etiopia som utgis fire ganger i året. Det blir sendt ut til givere, samarbeidspartnere og andre interesserte. Dersom du ikke ønsker å stå på lista, har kommentarer og tilbakemeldinger eller vet om noen som kunne være interessert i å motta bladet, kan du skrive mail til Klaus-Christian Küspert, kck@nms.no, Sonja Küspert, sak@nms.no, Marit Breen, mbr@nms.no, Sophie Küspert-Rakotondrainy, skr@nms.no eller Mparany Rakotondrainy, mpr@nms.no eller vår redaksjonsadresse nmsethio@gmail.com.

Ny Blomst kan leses på NMS sine nettsider: www.nms.no, Klikk på → NMS i verden, så på → Etiopia. Der finner du alle **Ny Blomst**

KALENDER

- 15.—17.9.: *Disciple making worship II* ved Kamashi ungdomssenter med Rivo Razakandriana
- 19.9.—9.12.: Engelskkurs ved Joint Language School i Addis for mao, komo og gumuz deltakere
- 20.—23.9.: Rivo Razakandriana underviser ved *Pastors' Empowerment* konferanse
- 20.—23.9.: Den Norske Ambassaden besøker sammen med Sophie våre prosjekter i Blånildalen
- 3.10.: Marit er tilbake fra England
- 3.—5.10: *Use Your Talents* workshop med Sigurd Haus i Arba Minch
- 29.9.—11.10.: Gruppe fra NMS U Team besøker Kamashi
- 13.—20.10.: Klaus i Stavanger på ledersamling, og kirkelederkonferanse og rådsmøte
- Nov. 2016: Digni gjennomgang av prosjekter med Norad støtte i Etiopia (NMS/NLM)
- 28.11.—2.12.: Digni Nettversmøte for Øst Afrika i Nairobi, Kenya

25. utgave av Ny Blomst! Tid for forandring?

Tekst: Klaus-Christian Küspert, kck@nms.no;

Kjære lesere.

September 2010 kom første nummer av Ny Blomst. Siden den gang har det uten avbrekk eller forsinkelse kommet fire nummer hvert år— totalt 24 utgaver! Dette nummeret, 3/2016 er altså **nr. 25 i rekke**—et lite jubileum. Men det kan også hende at det er et av de siste numrene. Grunnen til det er — som for alt annet—at ingenting er her for alltid. NMS er i ferd med å forandre kommunikasjonsmåten sin, nettsiden blir ny, alle misjonærene kommer til å skrive blogger og oppmerksomheten går fra enkeltprosjekter og misjonsland til mer omfattende tema som f. eks. vold mot kvinner, teologisk utdanning, miljø og klima.

Det er noe vi ønsker velkommen! Verden har forandret seg, mange kirker i Afrika og andre deler av jorda er store og selvstendige, og NMS trenger ikke lenger å "bygge kirke" i disse landene. På den andre siden—utfordringene har ikke blitt færre, heller tvert imot. Vi ser mer vold, krig, flyktninger, sult og overgrep enn på lenge, og det er mange land hvor kristne er forfulgt, andre land hvor kirkene står tomme og Gud blir et fremmedord. En organisasjon som NMS er viktigere en noensinne!

Hva har dette med Ny Blomst å gjøre? Vi vil gjerne være del av den nye kommunikasjonsstrategien i NMS, og det betyr at Ny Blomst etter all sannsynlighet kommer til å forsvinne—i hvert fall slik som vi kjenner den. Det er trist—og det er samtidig en mulighet til ny kreativitet og til nytenkning, til å bli enda bedre! Vi vet ikke hva som kommer i stedet for Ny Blomst, men vi er takknemlig for de 6 årene vi har hatt i lag. Og dere kan være sikker på at det ikke er slutt med informasjon fra Etiopia! Vi er alt for stolte av det arbeidet vi gjør for at vi bare kan ti stille!

Klaus-Christian

Hvem er NMS-Etiopia?

Klaus-Christian Küspert, representant

Sonja Küspert, rådgiver

Marit Breen, rådgiver, vise-representant

Sophie Küspert-Rakotondrainy, rådgiver

Mparany Rakotondrainy, rådgiver

Dersom du ønsker å støtte NMS, kan du sette inn pengene på vår gavekonto:

8220 02 85030.

Ønsker du å støtte et spesielt prosjekt, kan du gå inn på nettsiden:

www.nms.no/prosjekter

og finne "ditt" prosjekt!